

YTTRANDE

2025-03-05

Regeringskansliet
s.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över SOU 2024:72 Stärkt medicinsk kompetens i kommunal hälso- och sjukvård

Dnr: RÖ 2024/11254

Region Östergötland har beretts möjlighet att yttra sig över betänkandet "SOU 2024:72 Stärkt medicinsk kompetens i kommunal hälso- och sjukvård".

Region Östergötland är över lag positiv till utredningens förslag, i vissa delar finns det dock sådant som Region Östergötland inte tillstyrker eller uppfattar som oklart. Förslagen om en förbättrad läkarmedverkan inom ramen för befintliga strukturer är mycket positiva. Region Östergötland instämmer i bedömningen att det inte bör genomföras större organisatoriska förändringar. Det är positivt att det gemensamma ansvaret mellan regioner och kommuner stärks, och att den samverkande vården prioriteras högre. Det är också positivt att den enskilde patientens behov prioriteras högre än det organisatoriska ansvaret.

Sammanfattande ställningstaganden från Region Östergötland:

- Utformningen av kraven kring bemanning av läkare dygnet runt bör ta hänsyn till lokala och geografiska förutsättningar.
- Digitala lösningar behöver utvecklas för att möjliggöra snabb medicinsk bedömning, effektiv prioritering och distansarbete. Denna fråga är mycket angelägen, inte minst utifrån ett geografiskt perspektiv, för att kunna skapa jämlikhet.
- Region Östergötland betonar vikten av att Socialstyrelsen, vid utfärdande av föreskrifter och allmänna råd om läkarmedverkan, behöver ta ett brett grepp och utgå från ett nära vårdperspektiv, med primärvården som nav.
- Det bör inte införas regler om sanktioner inom ramen för regionernas ansvar för läkarmedverkan.
- Region Östergötland ser flera risker med kommunanställda läkare. Detta skulle kunna innebära ojämlig vård, otydlig ansvarsfördelning, parallella organisationer, oklarhet kring vad den kommunala läkaren kan utföra i patientnära arbete, rekryteringsutmaningar och praktiska problem kring journalföring, recept och remisser.
- Region Östergötland avstyrker förslaget om kommunanställda läkare.
- Region Östergötland avstyrker förslaget om en nationell samordnare.
- Region Östergötland anser att det behövs en ökad läkartäthet inom primärvården, och att detta är en strategisk fråga som bör lösas inom regionerna.

Utförliga synpunkter på förslagen:**4.1 Läkarmedverkan bör stärkas inom ramen för befintliga strukturer**

Region Östergötland instämmer och välkomnar utredningens bedömning att störst potential till en bättre och mer välfungerande läkarmedverkan i kommunal hälso- och sjukvård finns i att stärka de befintliga strukturerna för samverkan mellan region och kommun, samt att förslag som förstärker och förbättrar redan befintliga strukturer bör prioriteras.

Region Östergötland instämmer i att den enskildes behov av medicinsk kompetens bör vara utgångspunkten. Personer med behov av kommunal hälso- och sjukvård har även behov av stöd och hjälp med att samordna sina vård- och omsorgsinsatser. Region Östergötland anser att avtalen behöver stödja den samverkande vården så att samordning av vårdinsatser sker utifrån den enskildes behov.

4.1.1 Genomför redan lämnade förslag om lagkrav på tillgång till medicinsk bedömning dygnet runt

Region Östergötland tillstyrker förslaget från utredningen om att det bör införas ett lagkrav på att regionen och kommunen ska säkerställa att enskilda som är inskrivna i den kommunala hälso- och sjukvården vid behov kan få en medicinsk bedömning av en läkare och/eller sjuksköterska dygnet runt. Region Östergötland välkomnar utredningens förslag om en flexibel utformning för hur medicinska bedömningar ska ske dygnet runt. Bedömningar ska även kunna ske på distans via telefon eller digitala konsultationer, men vid behov ska även fysiska besök kunna erbjudas och genomföras. Det är väldigt angeläget att förslaget medger att lösningarna kan variera beroende på lokala och regionala förutsättningar.

Utformningen av kraven kring bemanning av läkare dygnet runt bör ta hänsyn till lokala och geografiska förutsättningar. Likaledes behöver digitala lösningar utvecklas, för att i ett tidigt skede öka möjligheterna till medicinska bedömningar.

4.2 Avtalen om läkarmedverkan behöver stärkas

Region Östergötland instämmer i utredningens bedömning att det behöver ställas tydligare krav på avtalen om läkarmedverkan mellan region och kommun. Avtalen behöver lyfta fram det teambaserade arbetssättet i den samverkande vården och betona personcentrering.

Om Socialstyrelsen bemyndigas att utfärda föreskrifter kring läkarmedverkan bör dessa ha ett tydligt perspektiv på nära vård med primärvården som nav, så att regionerna prioriterar läkarmedverkan lika högt för den kommunala primärvården som den regionala primärvården. Kraven i avtalen bör vara flexibla så att de anpassas efter målgruppens över tid förändrade vårdbehov.

4.3 Stärkt möjlighet för kommuner att anlita läkare på regionens bekostnad

Region Östergötland anser att om kommunernas möjlighet att anställa läkare på regionernas bekostnad ökar leder detta till splittring av vården, och underminerar en sammanhållen och samordnad vård. Region Östergötland avstyrker därför detta förslag.

2025-03-05

4.4.2 Möjliga modeller för ett system med sanktioner

Region Östergötland delar utredningens bedömning att det inte bör införas regler om sanktioner inom ramen för regionernas ansvar för läkarmedverkan. Sanktioner riskerar att motverka ett gott samarbete mellan kommun och region och bidrar inte till att förbättra patienternas tillgång till vård, ett sådant system skulle även generera administrativa krav och kostnader.

5.4 Det ska inte vara förbjudet för kommuner att anställa läkare för patientnära kliniskt arbetet

Region Östergötland anser att det förtydligade kravet för läkarmedverkan i kommunal primärvård är tillräckligt. Det innebär att Region Östergötland avstyrker förslaget om kommunalt anställda läkare enligt den sammanfattning som gjordes i ingressen. De starkaste argumenten handlar om risk för minskad jämlikhet, otydlig ansvarsfördelning, parallella organisationer och ökad konkurrens i rekrytering av läkare. Läkarrekrytering löses bättre med gemensamma insatser.

Marie Morell
Regionstyrelsens ordförande

Mikael Borin
Regiondirektör